

KILDE 1: Lovfestsatte korporlige straffe i 1700-tallet

Med Christian 5.'s Danske Lov, dateret 15.4.1683, blev der skabt en retsenhed i Danmark, som hidtil havde været opdelt i forskellige regioner. Danske Lov bygger i vidt omfang på ældre dansk ret - der er eksempelvis elementer fra både Jyske Lov fra 1241 samt lovgivningen fra Christian 4.'s tid.

Følgende kilde er en oversigt over hvilke straffe, som Danske Lov (1683) dikterer, at forskellige typer af forbrydelser skal have. Straffeangivelserne er samlet af seniorforsker ved Rigsarkivet Tyge Krogh:

DRAB OG VOLDSFORBRYDELSE:

Manddrab	- halshugges med sværd
Forsøg på manddrab	- halshugges med sværd
Manddrab i våde eller vildelse	- pengebøder

Fra 1697: Overlagt mord på herre, husbond, husbonds familie eller ægtefælle - og fra 1749 også overlagt og grundløst morrd:

	- knibes med gloende tænger, højre hånd afhugges, halshugges med økse, stejles og hånd og hoved på stage (frd. 16.10.1697 og 7.2.1749)

Fra 1738 for militært snigmord:

	- piskes én gang ugentligt i 9 uger i træk, derefter radbrækkes nedefra og levende lægges på hjul og stejle (frd. 27.1.1738)

Fosterdrab og fødsel i dølgsmål
Mordbrand

	- halshugges med økse og hovedet på stage
	- halshugges og brændes eller stejle og hjul

Korporlig vold

	- pengebøder

TYVERI M,M:

Ringe tyveri 1. gang	- piskes med ris inden lukte døre
Ringe tyveri 2. gang	- kagstryges, brændemærke på ryggen og arbejdsstraf livstid
Ringe tyveri 3. gang	- kagstryges, brændemærke på panden og arbejdsstraf livstid
Stort tyveri 1. gang	- kagstryges, brændemærkes på panden og arbejdsstraf livstid
Tyve udbrudt af strafarbejde	- hænges
Tyveri af ko og hest på marken	- hænges (frd. 4.3.1690)
Indbrud om natten	- hænges (frd. 4.3.1690)
Røveri	- stejle og hjul
Kirkeindbrud	- stejle og hjul
Kirketyveri : indtil 1726	- kagstrygning og arbejde i jern på livstid
efter 1726	- hænges (frd. 8.10.1725)

SÆDELIGHEDSFORBRYDELSE:

Lejermål 1. og 2. gang	- pengebøder
Lejermål 3. gang indtil 1751	- kagstrygning
Efter 1751	- arbejdsstraf i 6-8 år (frd. 19.3.1751)
Hor (giftes utroskab) 1. gang	- pengebøder,
Hor 2. gang	- pengebøder og landsforvisning,
Hor 3. gang	- halshugges med sværd

Voldtægt	– halshugges
Blodskam i 1. led	– halshugges og brændes
Blodskam i 2. og fjernere led	– halshugges
Omgængelse mod naturen	– brændes

RELIGIONSFORBRYDELSER OG MAJESTÆTSFORBRYDELSER:

Gudsbespottelse	– halshugges, tunge og hånd levende afskæres
Trolddom	– brændes
Signen og manen	– strafarbejde eller landsforvisning
Mened	– afhugning af to fingre
Majestætsfornærmelse	– partering, hjul og stejle eller halshugges

Kilde: Tyge Krogh, Oplysningstiden og det magiske, Samleren, 2000, s. 382-383 - oversat og bearbejdet af forfatteren.

ARBEJDSSPØRGSMÅL TIL KILDE 1:

- Karakterisér forbrydelserne i forhold til straffene, fx hvordan blev hhv. tyveri straffet, drab og religionsforbrydelser straffet?
- Hvilke forbrydelser anses tilsyneladende for at være de værste?
- Sammenlign med den måde vi straffer samme form for forbrydelser på i dag.